

[Klik her for at angive tekst.](#)

Velkomsttale til konferencen ”50 år med de blå huer” den 22. oktober 2019 på Nationalmuseet.

Ved Birgitte Vedersø, formand for Danske Gymnasier, og Pernille Brøndum, formand for Danske HF & VUC.

Birgitte Vedersø:

Velkommen til jer alle sammen. Hvor er det dejligt at se så mange kendte ansigter.

Vi har samlet jer i dag for at fejre hf. Fejre, at det er 50 år siden, de første hf’ere færdiggjorde deres uddannelse. Og fejre, at den nyeste hf-reform har haft sit første gennembrud.

Men vi er her også for at minde hinanden om, hvorfor hf fortsat har sin berettigelse. Uddannelsen har gjort – og gør stadig – en kæmpe forskel. Både uddannelsespolitisk, i samfundet som sådan og for alle unge og voksne, der hvert år kæmper for den blå hue.

Og det er uanset hvilken hf-uddannelse, vi taler om: hf-enkeltfag eller 2-årig hf.

Derfor er vi også rigtig glade for at kunne holde denne konference i samarbejde mellem Danske Gymnasier og Danske HF & VUC.

Tak for det

Den nye fleksible ”færdselsåre” i uddannelsessystemet. Sådan navngav daværende Venstreformand Poul Hartling hf.

Den umiddelbare anledning til at etablere hf var, at lærerseminarierne ikke kunne optage alle, der ellers havde bestået prøverne for at blive optaget og derfor endte i en blindgyde.

Hf skulle altså inddrage samfundets ”intelligensreserve”, der ikke kom videre i uddannelsessystemet og ej heller i job.

Daværende undervisningsminister K. B. Andersen havde dog større ambitioner end blot at løse dét problem.

Socialdemokraterne ønskede en uddannelse, der både var for den unge med realeksamen og for ”manden med ploven”, som den socialdemokratiske minister udtrykte det.

Der skulle være plads til en god portion erhvervs erfaring, og videre skulle hf give adgang til en bredere vifte af uddannelser end blot læreruddannelsen.

At det var en venstre-politiker, der gav hf det positive tilnavn ”færdselsåre” og sagde sådan om et projekt, som en Socialdemokratisk regering gennemførte, fortæller meget fint den brede politiske opbakning, der var til hf. Og til at skabe et mere fleksibelt og rummeligt uddannelsessystem med mere lige uddannelsesmuligheder.

Og netop det med at ville skabe et mere fleksibelt uddannelsessystem, det lyder jo bekendt.

I det hele taget kan det være lærerigt engang imellem at kigge tilbage i historien. Enten for at lade sig inspirere eller blive mindet om, hvorfor man gjorde, som man gjorde. Som fx at oprette en fleksibel uddannelse, der ledte mange veje og væk fra blindgyder.

Derfor har vi også inviteret Lars Olsen i dag. Han er filosof, journalist og forfatter og vil efter velkomsten dykke endnu mere ned i, hvordan hf har udviklet sig historisk og sat sit sociale aftryk på samfundet.

Pernille Brøndum:

Og når det handler om at sætte aftryk, så ved vi også alle sammen, at én ting er det aftryk, vi kan læse os til i undersøgelser og i statistikker. Fx at 9.500 elever gennemførte en hf-uddannelse i 2017, og at hf-enkeltfag har aktivitet som samlet set svarer til knap 13.000 årskursister. Det fortæller os, at hf på mange måder er en stor succes.

Ét andet aftryk er det, der sætter sig i mennesker, og som hf-eleverne tager med sig, når de har færdiggjort deres uddannelse.

For os er det aftryk mindst ligeså vigtigt, og derfor har vi inviteret fire tidligere hf'ere i dag. De har på forskellige tidspunkter i løbet af de seneste 35 år taget en hf-uddannelse. Til sammen viser de hf's fleksibilitet – både hvad angår selve uddannelsen og de mange forskellige veje, den fører til.

I dag vælger tæt på halvdelen af alle hf'ere en velfærdsuddannelse. Deres bidrag til bl.a. lærer-, pædagog- og sygeplejerskeuddannelserne udgør en af grundpillerne i vores velfærdssamfund.

Som leverandør til de mange velfærdsuddannelser er hf en central aktør i opretholdelsen af vores velfærdsstat. Men samfundets behov kan ikke dækkes alene af en ungdomsårgang. Derfor har vi brug for, at flere voksne vælger og har mulighed for at uddanne sig.

Her ser vi hf som et centralt element i muligheden for livslang læring.

Hf er for Martin, som efter seks år i detailhandlen ønsker at blive folkeskolelærer.

For Cindy, der efter at have arbejdet som tjener i mange år, nu er blevet mor og ønsker at blive pædagog og få normale arbejdstider.

For Casper, som er frisør og nu ønsker at blive journalist.

For Mohamad, som er syrisk flytning og ønsker en god og aktiv tilværelse i Danmark.

For Christine, som er ordblind og har brug for et ekstra år til at færdiggøre sin uddannelse.

Det er hf, der uddanner og favner dem, der forlod skolen for at arbejde og først senere besluttede sig for at tage en uddannelse.

De faglærte, der midt i livet vil skifte spor, og som via hf-enkeltfag har adgang til en fleksibel studieforberedende uddannelse, som kan kombineres med børn og familieliv.

Dem, der på grund af angst eller stress har måttet trække stikket i en periode. Eller dem som af personlige eller sociale årsager har haft brug for en pause fra uddannelse og måske har en afbrudt ungdomsuddannelse bag sig.

Hf-kursisterne og -eleverne rummer mange forskellige historier. Det vil Camilla Hutters fra Danmarks Evalueringsinstitut fortælle meget mere om, når hun gæster os senere i dag.

Vores centrale budskab til jer er, at det er virkelig vigtigt, at vi BÅDE har hf-enkeltfag og 2-årig hf. For de to kan noget forskelligt, og vi har i den grad brug for begge for at favne bredest muligt og få endnu flere med på uddannelsesvognen.

Mange unge og voksne ville nemlig aldrig have fået en gymnasial uddannelse og være kommet videre i uddannelsessystemet, hvis ikke der fandtes et fleksibelt tilbud som hf.

Fordi hf formår at udnytte de kompetencer, de vidt forskellige unge og voksne kommer med, og fordi hf- enkeltfag gør det muligt for den enkelte at gennemføre en uddannelse i overkommelige trin og strække den over længere tid.

Hf blev skabt som en alternativ vej til gymnasiet. Det var et klart formål at bryde gymnasiets monopol i adgangen til de videregående uddannelser og give flere mennesker mulighed for uddannelse.

Og hf ER blevet et stærkt alternativ til gymnasiet. Både for de ambitiøse, der ved, hvad de vil. For dem, som ikke tager den lige vej. Og for dem, som ønsker opkvalificering eller omskoling senere i livet. En mulighed, som mange forskellige voksne og unge har gjort brug af gennem tiden.

Derfor spiller hf for os at se også en nøglerolle, hvis ambitionen om høj social mobilitet og større lighed i vores samfund skal indfries.

Birgitte Vedersø:

Det kræver, at hf fortsat er landsdækkende. Hf skal være tæt på voksne og unge i landdistrikterne – også i en fremtid med mindre ungdomsårgange. For selv om årgangene bliver mindre, er der ikke noget, der tyder på, at vi er i mål med den sociale mobilitet – tværtimod.

Der er brug for, at hf fortsat er en vej både for de målrettede unge og for de, der har brug for at skifte spor eller en ekstra uddannelseschance senere i livet.

Der er også brug for, at hf i fremtiden åbner døre til en bredere vifte af erhvervskompetencegivende uddannelser, så alle får mulighed for at vælge den uddannelse, der passer til den enkelte.

Når vi siger erhvervskompetencegivende uddannelser, så er det også det, vi mener. Vi ser nemlig gerne, at det bliver legitimt for hf'ere at videreudanne sig på en erhvervsuddannelse.

Det er der allerede rigtig mange, der vælger at gøre. Af de hf'ere, der blev færdige i 2015, var 16 % efterfølgende i gang med en erhvervsuddannelse.

For os at se er det et godt eksempel på, hvad et fleksibelt uddannelsessystem skal kunne:

Hf kan både hjælpe dem, der har en erhvervsuddannelse bag sig, men har brug for at tage en ny uddannelse og skifte spor – måske fordi de er nedslidte.

Og hf kan også hjælpe med at modne og afklare unge, der har svært ved at finde ud af, hvad de skal, og efter to år på hf har lært sig selv og deres kompetencer så godt at kende, at de ved, at en erhvervsuddannelse kan bringe dem videre til drømmejobbet.

Vi ved også, at studenter med et svendebrev klarer sig godt, når det handler om at komme hurtigt i arbejde og få en høj løn. Erhvervslivet efterspørger også i stor stil flere lærlinge inden for en lang række områder, og derfor bør hf-studenter ligesom øvrige studenter kunne vejledes til at fortsætte på en erhvervsuddannelse efter hf-eksamen.

Pernille Brøndum:

Hf er karakteristisk ved at være præget af både indholdsmæssig og pædagogisk nytænkning.

Den enkeltes erfaringer, forudsætninger og ønsker sættes i centrum på hf – og udviklingen af den pædagogiske praksis har altid været tæt knyttet til de aktuelle målgrupper og de aktuelle samfundsmæssige udfordringer og behov.

Der var fra hf's fødsel lagt vægt på selvstændighed, medbestemmelse og åbenhed mellem lærere og kursister. Hf var også en af de første uddannelser, der systematisk indarbejdede tværfaglighed, projektarbejde og karakterfrihed og i øvrigt har inspireret andre ungdomsuddannelser til at arbejde med.

Senest er det første gennemløb af gymnasiereformen fra 2017 netop overstået.

Hf er blevet en endnu bedre uddannelse, og vi har mange gode erfaringer med projekt- og praktikforløb og tydeligere professionstuning.

Alligevel er det vigtigt at understrege, hvor afgørende det er at bevare uddannelsens fleksibilitet og muligheden for at tilrettelægge uddannelsen i et tempo og i en retning, som er tilpasset den enkeltes behov, forudsætninger og livsvilkår.

Desværre har reformen medført, at nogle studerendes videre vej i uddannelsessystemet er blevet mere bøvlet og mindre fleksibel. Der er så at sige opstået forsnævring i færdssåren.

Derfor har vi nogle helt konkrete ønsker til en justering af reformen. Det er vores overbevisning, at de vil skabe bedre fleksibilitet og samtidig styrke fagligheden og professionstuningen.

Birgitte Vedersø:

Vi ser gerne, at rammerne for tilrettelæggelsen af fag og forløb gøres mindre rigide.

Det skal være muligt for alle hf-elever at læse flere fag på A-niveau. Især efterspørger mange elever engelsk A.

Samtidig bør vi fjerne timeloftet. Eleverne skal kunne vælge mere uddannelse til, hvis de brænder for det.

Det vil helt konkret betyde, at flere kommende folkeskolelærere kan blive klædt bedre på til at undervise i fremmedsprog. Og det har vi brug for i en stadigt mere globaliseret verden.

Endeligt bør alle hf'ere i alle dele af landet have samme muligheder for at læse videre på videregående uddannelser. Sådan er det desværre ikke i dag.

Der er indlagt unødvendige forhindringer for HF-eleverne, hvis de vil tage den udvidede fagpakke, der giver adgang til universitetsuddannelserne. Hvad enten de vil tage den på 2 eller 2 ½ år.

Vores ambition er, at hf forbliver en reel mulighed i hele Danmark og fortsat er den fleksible uddannelse, der leder mange veje og væk fra blindgyder, som K.B. Andersen, Poul Hartling og resten af folketinget drømte om i slut 60'erne.

Men ambitionen kræver politisk vilje.

Derfor har vi inviteret de nye politiske ordførere fra Socialdemokratiet, SF og Venstre, og vi har bedt dem om både at forholde sig til reformen og til hf's rolle i fremtiden.

Vi håber, at I sammen med os vil byde ind med spørgsmål og dilemmaer til politikerne og være med til at skabe en god debat.

Måske I kender konceptet "Højlands forsamlingshus" – vi er i hvert fald blevet inspireret af det, og vil meget gerne involvere flest muligt af jer.

Derfor har vi også inviteret Gertrud Højlund til at få os godt igennem dagens program, og vi er rigtig glade for at få fornøjelsen af hende denne eftermiddag.

Inden vi giver ordet til Gertrud, er der kun tilbage at sige, at vi glæder os til at dele dagen sammen med jer og til at fejre hf og skåle over et glas bobler, som bliver serveret nede i museets forhal kl. 17.

Tak fordi I er kommet, og især tak til jer, der sidder her, og som hver dag er med til at gøre hf til en af de vigtigste uddannelser i Danmark!